

Lietuvos Respublikos Seimui

**IŠVADA DĖL STRUKTŪRINIO POSTŪMIO UŽDUOTIES, NUSTATOMOS
VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTE, IR PAPILDOMŲ
PRIEMONIŲ (PINIGINE IŠRAIŠKA) POREIKIO ŠIAI UŽDUOČIAI ĮVYKDYTI**

2020 m. lapkričio 10 d. Nr. BPE-8

Vilnius

Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 6 straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatyta, kad struktūrinio postūmio užduotis ir jų gaires likusiais vidutinio laikotarpio metais Vyriausybė siūlo Seimui ir Seimas jas nustato tik tiems metams, prieš kuriuos faktinis arba numatomas struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas yra didesnis arba faktinis ar numatomas struktūrinis valdžios sektoriaus perteklius yra mažesnis negu vidutinio laikotarpio tikslas. Metams, kuriais susidaro išskirtinės aplinkybės, struktūrinio postūmio užduotys nenustatomos.

Valstybės kontrolė, vykdydama biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas (toliau – Fiskalinė institucija), kovo 26 d. paskelbė išvadą, kurioje patvirtino, kad Lietuvoje susidariusi padėtis atitinka neįprasto įvykio sąvokos apibrėžimą, todėl galima nustatyti išskirtines aplinkybes. Reaguojant į COVID-19 pandemijos įtaką ekonomikai ir valdžios sektoriaus finansams fiskalinės drausmės taisyklių taikymas 2020–2021 m. laikinai susiaurintas. Europos Sąjungos lygmeniu aktyvuota bendroji Stabilumo ir augimo pakto išlyga, leidžianti šalims nukrypti nuo reikalavimų valdžios sektoriaus biudžetams.

Vyriausybė 2021 m. valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų apžvalgoje nurodė, kad 2020 m. numatomas 8,4 proc. BVP dydžio struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, tačiau, atsižvelgiant į išskirtines aplinkybes, struktūrinio postūmio užduotis pagrįstai nenustatyta, kadangi struktūrinio postūmio užduotys nėra nustatomos metams, kuriais susidaro išskirtinės aplinkybės.

Fiskalinė institucija, atlikdama Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų taisyklių laikymosi stebėseną ir remdamasi Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nepriklausomoms fiskalinėms institucijoms rekomenduojamais principais, atliko 2021 m. valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimą ir teikia Seimui savo nuomonę.

Dėl Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi

1. Susidarius išskirtinėms aplinkybėms, 2020-2021 m. perteklinio valdžios sektoriaus taisyklė pagrįstai netaikoma. Europos Komisijai informavus, kad bendroji Stabilumo ir augimo pakto išlyga galios ir 2021 m., laikomasi prielaidos, kad 2022 m. išskirtinės aplinkybės bus atšauktos ir bus taikomos visos fiskalinės drausmės taisyklės.
2. Išlaidų augimo ribojimo taisyklė 2020 ir 2021 m. pagrįstai netaikoma dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos minėtam laikotarpiui projektuojamo neigiamo produkcijos atotrūkio nuo potencialo.
3. Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas, priešingai nei Privalomojo sveikatos draudimo fondo, 2020 m., tikėtina, atitiks valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklių reikalavimus. 2021 m. Valstybinio socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondų biudžetų projektai parengti laikantis valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklių.

Dėl valstybės skolos

1. Valdžios sektoriaus skola, esant išskirtinio neapibrėžtumo sąlygoms, artėja prie ES Stabilumo ir augimo pakte bei Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatyme numatytos 60 proc. BVP ribos. Fiskalinė institucija projektuoja, kad 2020 m. VS skola sieks 47,2 proc. BVP, o 2021 m. augs toliau ir sudarys 50,7 proc. BVP.
2. Pažymėtina, kad rizikų balansas išlieka neigiamas: valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis gali augti dėl didesnio nei projektuota valdžios sektoriaus deficito, mažesnio nominaliojo BVP ar prastesnių Lietuvos kredito reitingų. Atsigaunant ekonomikai, svarbu ne tik stabilizuoti valdžios sektoriaus skolos didėjimą, bet ir numatyti jos mažėjimo kryptį. Šalies ekonomikai parodžius spartesnę nei tikėtasi atsigavimą, esančios išskirtinio neapibrėžtumo sąlygos išryškina atsakingos fiskalinės politikos svarbą.

Šią išvadą pagrindžianti analizė pateikta ataskaitoje „2021 m. valdžios sektoriaus biudžetų projektų vertinimas“, kuri kartu su išvada teikiama Seimui.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas